XII. évfolyam. Budapest. 230. szám. Szerda, 1878. augusztus 21.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Ök hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. hímző-utcza 7. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó hivatal:
Budapest, IV. kimső-utcza 1. sz.
hová az előfizetési pénzek küldendők.

TÁVIRATOK.

Az occupatió.

Zalaegerszeg, aug. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) Most érkezett ide egy rendelet, mely kötelezi a megyét, hogy ezer előfogatot állitson ki és azonnal küldje Boszniába. Alispán rögtön intézkedéseket tett a felelősség terhe alatt „meghagyott“ rendelet foganatositására. Szolgabirák utasitattak, hogy végrehajtsák az előfogatok kirendelését. Hivatalos körökben oly sensatiót keltett e parancs, hogy többen a következményektől félnek. Megyei körökben a hangulat Somogymegye magatartásánál fogva is ingerült. Tisztviselők, különösen az intézők, viharos megyei közgyülésre vannak elkészülve. Közönségben és a falukban végrehajtásra aligha nem lesz katonai erőre szükség.

Nagy-Becskerek, auguszt. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) Megyénktől 1000 fogat kirendelését hagyta meg a kormány. Tisztviselők nagy elkeseredésre számitanak. A rendelet törvényessége kételyeket kelt. Némelyek megtagadás mellett izgatnak.

(Az éjjeli órákban vesszük a tudósitást, hogy ugyanily tárgyu rendeletet intéztek Pestmegyéhez ezer fogatnak Boszniába való kirendelése végett. Mit fog tenni Magyarország vezérmegyéjének alispánja, nem tudjuk. De annyit tudunk, hogy a megye közönségének osztatlan ellenzésével találkozik ily nemzetellenes és az országgyülés által meg nem szavazott fuvarok kiállitása. Ha a megyék első választott tisztviselői elődeik példája által legkevésbé lelkesitetnének, egyszerüen meg kellene tagadni e rendelet végrehajtását. Mert utoljára is nem közönyös dolog az, elhajtani, mint a czár barmait, egy földmivelő ország igás és munkaerejét. Hogy élelmet szállitanak a Boszniában harczoló fiuknak, az lehet mentség, de nem indok. Szavaztatták volna meg előbb az országgyülést, vagy hallgatták volna meg a nemzetet; ha pedig se egyiket, se másikat nem tették: ne fogatokat rendeljenek ki, hanem a nemzet akaratához képest vezényeljék vissza az ország fiait. Mi határozottan törvénytelennek, a nép kifosztogatásának tartjuk e fuvarkiállitási rendeletet, s ha az alispánokban nincs meg az ősi erény, hogy megtagadják a végrehajtást; legyen a megye bizottság tagjaiban annyi honfiui bátorság és becsületesség a legkeményebben tiltakozni ez eljárás ellen.

Azon a ponton állunk, midőn a nemzetnek minden tőle kitelhető módon meg kell tagadni közreműködését a rablóháboruban való részvételtől és testvér meg fiugyilkosságtól. Álljon már egyszer talpra a nemzet, s ne hagyjon magával paczkázni, vérét és vagyonát hiába folyatni. Utóvégre a seregbe is beoltá a természet az élet ösztönét. Ne legyünk öngyilkosok!)

Konstantinápoly, aug. 18. (Saját tudósitónktól.) Hafiz pasa Serajevóból ide sürgönyzött, kérdést téve, hogy mittevő legyen. Boszniában anarchia van. Kormányzót s mindenkit legyilkolnak, a ki nem hirdeti az ellenállást az osztrák betörők ellen. A porta a következőleg válaszolt neki:

„A kormány kezei kötve vannak a berlini congressus által, tehát mit sem tehet; Hafiz pasa tegye azt a mit jónak lát. Az occupatio iránt még itt semmi biztos határozat nem hozatott. Az ottomán alattvalók védelmére segélyt fognak küldeni. Különben is az alkotmány által a népek uraivá lettek saját akaratuknak, tegyenek meg egyetértve mindent a mit vezényleted alatt jónak itélnek,“

Hafiz pasának elég volt e sürgöny s most ott a harcz javában foly. A török kormány 8000 főből álló hadsereget küldött. Hafiz pasa és a többi török lakók védelmére. Hafiz kapott titkos utasitást is. Eszerint meg fogják mutatni a világnak, hogy még nem egészen haltak meg. Sok fegyver és lőszert küldtek át az ottomán alattvalókhoz.

Éppen most hallani itt a drinápolyi vasut-állomáson oda érkezőktől, hogy a foglaló sereget Hafiz pasa erősen megverte volna. több ezer ember esett volna áldozatul? Mi való a dologban, ma még biztonsággal nem tudni, — de hogy véres napok lesznek a jövő napokban ott, annyira már erős kilátás mutatkozik: fáj és sajnálom véreinket ott tudva, és hogy mégis lehet Tisza és habarékpártira szavazatot csak reméleni is, ezt csodálom, ez lesz sirja Ausztriának, de Magyarországnak is, ha most össze nem tart és egyet nem ért.

Bécs, aug. 20. Dobojból érkezett jelentés folytán Szapáry altábornagy csapatai tegnap este megtámadtattak, hosszabb ütközet után a támadás visszaveretett. Schmigoz altábornagy könnyü sebet kapott,

BÉCS, aug. 20. **Szerajevo heves harcz után az osztrák-magyar csapatoktól 19-én bevétetett.**

Bécs, aug. 20. (B. C.) A közös hadügyminiszter alkudozásokban áll a Boszniában szükséges összes fuvarozások szerződésileg való biztositása iránt. Ezen alkudozások a legrövidebb idő alatt megfelelő eredményre vezetnek; az ajánlatok aránylag olcsók, és a mint a szerződés megkötetik, a Horvátországból, az őrvidékből és a déli Magyarországból kirendelt fuvarosok azonnal hazatérhetnek.

Bécs, aug. 20. A „Pol. Corr.“ hivatalos táviratban Konstantinápolyból 20-ról jelenti: A porta felvilágositást kivánt Hafiz pasától a Filippovics táborszernagyhoz küldött szerajevói küldöttségről. — Egyuttal a porta megujitotta a parancsolatokat, hogy minden ellenállással hagyjanak fel és az osztrákokat barátokkint fogadják. Fájdalom, a portához érkezett hirek Szerajevoból kedvezőtlenül hangzanak és azt bizonyitják, hogy tekintélye az ideiglenes bizottság által már épen nem ismertetik el. Semmiféle a portától érkező táviratot nem szabad a 60 felkelő vezér beleegyezése nélkül a néppel közölni. Hadzsi Loja, ki vigyázatlanságból enmagát sebesitette meg, azt parancsolta, hogy minden **a felkelők kezeibe kerülő osztrák katonai parancsnok akasztassék fel.** Két török és két keresztény, kik az adót megtagadták, felakasztattak. Egyuttal azon tendentiosus, hir terjedt el, hogy a horvát csapatok az osztrák occupáló seregben felmondották az engedelmességet és tömegesen szöknek. A felkelés vezérei Szerajevót felgyujtani szándékoznak, semhogy az az osztrák csapatok kezei közé kerüljön. A porta előtt az osztrák-magyar nagy követ kifejezte kételyeit, vajjon fog-e a porta parancsa kellő benyomást tenni.

Brood, aug. 19. A felkelővezér Golub Babic, Pero és Stanka rokonival, Milanovics Vid és Gyavica Daman osztályvezérekkel együtt aug. 18-án Ire kastélynál letették a fegyvert. Több felkelő csapat vezetőikkel együtt utnak indult, hogy a fegyvereket lerakják.

Bécs, aug. 20. A szerajevói győzelomről és a város bevételéről (mint már jelezve volt) a részletek a következők: Tegethoff altábornagy a 6. hadosztálylyal Zenicából a rosz uton Kaknii-Visokán át Serajevóba küldetett az 1. és 2-ik hegyi dandárokkal. Tegethoff Kakaninél harczot vivott, miről a következőket jelenti: 15-én Kakainba érkezvén, mintegy 500 felkelőtől támadtattam meg; de ezek azonnal szétszóratták. Még éjjel kezdém meg a Boszpán átszállitani Orpovicznál a csapatokat és egy zászlóaljat hagytam a jobb parton bal szárnyam fedezéseül. — Az elővédet. a balparton a szoros kijáratánál Kolotícz közelségében az ellenség igen jó állásból és heves tüzzel fogadta 10 és fél órakor d. e., nemkölönben a jobb oldalon levő zászlóaljat is. Másodfél órai harcz után, mely időt az ellenség elforditásához használtuk, ez a balpartra vonult vissza, mire a sereg zöme Citlukig nyomult elő; a jobb parton álló zászlóaljnak nagyobb ellentállást kellett megtörni, de azért még is Busiceig nyomult elő. Az ütközetben 8 emberünk sebesült meg. — Aug. 17-éről Tegethoff altábornagy jelenti: Az előnyomulást Visoka felé a jobb hadoszlop felé öt órakor és a bal hadoszloppal a Boszna jobb partján hasonlólag öt órakor reggel, a főhadoszloppal pedig a jó állapotban levő ország uton 7 és fél órakor d. e. kezdettem meg. 8 óra felé az ellenségre buktunk, ki a hosszu Coicii vonalt a Boszna jobb partján, végig a Podvinaskán, egész a Kraljnevac hegyig, a bal parton elég sürüségben és jelesül Vratnicanál redifekkel három fokozatban szállotta meg és igen élénk tüzelést kezdett meg. A támadó mozdulat, mely az ellenség balszárnyára irányult, igen lassan történt; végre azonban az ellenség hosszas elkeseredett harcz után Visokáig vettetett vissza. A balparton Kaltenbrunner alezredes szintén visszakényszeritette az ellenséget. Azon perczben, melyben az ellenség hátrálni kezdett, Müller vezérőrnagy a 2 zászlóaljjal és egy hegyi üteggel, mely osztály a hadtest parancsnoksáktól támogatásomra küldetett, megérkezett, azonnal megszállottam Visokát, hol nagy fegyver és lőkészletek voltak felhalmozva; a csapatokat a faraszto ut által nagyon elcsigázva szabad ég alatti portyázásra engedtem menni. Veszteségeink 2 tiszt és 80 katona sebesülve és 4 ember halott. Tegethoff ezen jelentését csak tegnap reggel kaptam kézhez. Igy tehát erre való tekintettel, valamint az ő és az én csapataim kimerültségénél fogva az előnyomulást Szerajevoba, bármikép óhajtottam is azt, nem kezdhettem meg, hanem hadoszlopommal Blazujba maradtam, mig Tegethoff egész a Han Seminonováczig nyomult előre. — D. u. 2 órakor az egyetlen még kevésbé megtámadott csapatokkal, 2 század huszárral és 2 ágyuval kémszemlét tartottam Serajevo felé. Itt ugy látszott, hogy a felkelők a lukovnai magaslatra egy üteg állást birtak 4 ágyuval; mig a Kobéla-Glava hegyorom nem volt megszállva, Tegethoff egész hadoszlopával felmászott a Kosarsko Pirdora. Az elrendelés mára a főhadoszlopra igy hangzott; Kaiffel vezérőrnagy (5 zászlóalj, egy könnyü ágyu üteg és egy hegyi üteg) 4 órakor reggel elhagyja a tábort, az uton egész az ilitzei magaslatig ismét Kotori felé kanyarodik, hogy azután balszárnymozdulatot tegyen, vagyis, a Lasarina lejtői megmászását eszközölje ki és azután a Debelo Brdó irányában Szerajevo felé induljon. Villetz ezredes 3 zászlóaljjal és 3 nehéz üteggel, az ágyu helyekből a Kratinszeló felé vezető irányban indult el, de, hogy a fokozatnál is szerepeljen és Kaiffel vezérőrnagy felé induljon, Villetz ezredes hadoszlopához még 1 és fél lovasszázad rendeltetett, mig Kaiffel vezérőrnagynak csak egy fél századot hagyott Tegethoff altábornagy, melyhez Müller is csatlakozott, hogy ez el ne fárasztassék a vissza felé vezető uton, azon utasitást kápta, hogy a pasan-brdói magaslatot vegye be. Sürü köd könnyitette a hadoszlop indulását, melyet minden veszteség nélkül értünk el. Fél hétre az első ágyulövés dördült el Tegethoff hadoszlopánál, a fallal körülvett kastélyra, hol a felkelők több ágyut helyeztek el; fél nyolczra Villetz ezredes nehéz ütegei Bufalicnál felvonultak és megkezdették a csatát a kastélylyal. Ugyanekkor Villetz ezredes megtámadta a felkelők állását Kratinszelónál, mely ágyuhelyekkel és vadászárkokkal volt erősitve. Kaiffel vezérőrnagy az ellenséget igen nehezen megmászható állásokban Mrdzidjijénél és a Trebevitz hegyen csak nagy fáradsággal és lassan üzhette maga előtt és noha Villetz ezredes őt erősen támogatta, Kaiffel vezérőrnagy csak 10 óra 5 perczkor érkezett a debilo-brdoi magaslatokra, Kaiffel vezérőrnagy hegyi ágyui felvonulása végre Villetz és Tegethoff ellen keményen müködő ellenséges ágyukat elhallgattatá és azután a gyalogság szórványosan nyomult csatárláncban a város ellen, itt borzasztó harcz kezdődött, minden házból, minden ablakból, minden ajtó nyilásból löttek csapatainkra, még a nők is részt vettek, sőt még a nyugati városrészben a katonai kórházakban elhelyezett betegek és sebesült felkelők is részt vettek a harczban, mely ütközet déli ½1-ig tartott. Hihetetlen vad rajongási jelenetek fordultak elő, és csak a mi csapataink jószivüségének és fegyelmezettségének tulajdonitható, hogy a város tetemesen nem rongáltatott meg, de nehány ház mégis a lángok martalékává lett. Veszteségeink, fájdalom, nem csekélyek. Megsebesültek Dilmoot őrnagy a 38. gyalogezredből, Eimonsberger őrnagy az 52. gyalogezredből. Andreánszky százados a 46. gyalogezredből, mindnyájan sulyosan sebesülve. Gotzam őrgróf hadnagy a 12. tüzérezredből könnyen sérülve. A kivivott diadaljelvényeket nem lehet tüzetesen meghatározni. Kötelességemnek tartom dicsérettel felemliteni a csapatok hősies és feláldozó maguk tartását, de mindenek felett ki kell emelnem a könnyü és nehéz összes hegyi ütegek hatályos tüzét. A hadoszlop parancsnokok különösen megemlitendők, a jutalmazási javaslatokat nemsokára alázatosan előterjesztendem. A felkelők minden irányban szétszóródtak, kivált Gorasda és Rogatica felé. A bevégzett csata és a város tökéletes bevétele után a császári lobogó a kastélyra kitüzetett a nemzeti hymnus zengése alatt, 101 ágyulövéssel és a csapatok véghetlen örömkiáltásai közben, melyben valamennyi keresztény lakos osztakozott. Szerajevo, aug. 19. 1878. Filippovics.

Bécs, aug. 20. (Bud. Corr.) Ma délben ő felsége elnöklete alatt volt egy második közös minisztertanács, melyen a három közös miniszter, néhány hadügyminiszteriumi közeg és a két ország miniszterelnökei, pénzügyi és honvédelmi miniszterei vettek részt.

Konstantinápoly, aug. 20. Anglia, Francziaés Németország képviselői kormányaiktól utasitást kaptak, hogy a portát a berlini szerződés szigoru és pontos keresztülvitelére intsék. A berlini szerződés példányai a szultán általi ratificatió végett tegnap megérkeztek a portához.

Páris, aug. 19. A főtanácsok elnökeivé 51 köztársasági választatott. A köztársaságiak Haute Saone departementben, az orleanisták és köztársaságiak egyesülése folytán az elnökséget nyerték meg. Ugyanily egyesülés volt Oise departementben is, hol az aumalei herczeg mint alkotmányhü a republikanusok által megválasztatott.

Teplitz, aug. 20. Ő cs. fensége Rudolf főherczeg holnapután déli 12 óra 6 perczkor, és Frigyes németalföldi herczeg holnap délután érkeznek ide.

Gastein fürdő, aug. 20. Bismarck herczeg tegnap este ide érkezett.

Konstantinápoly, aug. 20. Az osztrák császár születése napja tegnap itt rendkivüli ünnepélylyel és legnagyobb fénynyel tartatott meg.

Brügge, aug. 20. Tegnap Vandyk emlékszobra felállitása alkalmával verekedések történtek katholikusok és liberalisok közt a város különféle részeiben, a zsandárok a csendzavarókat szétugrasztották, több elfogatás történt.

Pétervár, aug. 20. A „Pétervári Ujság“ hivatalos kimutatásai szerint a vámbevételek 1878-iki jan. 2-ától egész a jelen évi augusztus 3-káig többet, mint 34 millió rubelt mutatnak fel és igy 19 millió rubellel többet, mint 1877-ben.

Belgrád, aug, 20. Ivanicából érkező hirek szerint több ezer rendes katona ment át tisztek nélkül Sieniczán. A novibazári sandsákban a török csapatok közt sok szökés fordul elő, a szökevények haza menekülnek, A prisrendi arnauták állitólag azon utasitást kapták Konstantinápolyból távirati uton, hogy az osztrák foglaló sereg ellen mit se kezdjenek. Az ellenállási készületek Sieniczában is lanyhábban folynak.

Budapest, aug, 20.

Mi fontosabb a magyar nemzet mai politikailag hitvány életében, mint a népnevelés apostolainak az ország szivében nyilatkozó közgyülése? Hatványozott fontosságu a mai összejövetel azért is, mert nem sokat mondunk, ha annak adunk kifejezést, hogy a néptanitók buzgalmától, lelkesedésétől, áldozatkészségétől, értelmétől függ a jövő nemzedék sorsa, függ az ország, a nemzet boldogulhatása, becsülete.

Nagyon fontos hivatás a néptanitóé minden oly országban, mely kezet fog a közmüvelődés mindazon tényezőivel, melyek az ország értelmiségét emelni hivatvák: kétszeres fontosságu nálunk, hol a tanitónak nemcsak az elemi ismeretek pontos megtanitása feladata, hanem az is, hogy a nemzet reményeit igazán hazafias irányban vezesse, azon haza szeretetére lelkesitse, melynek minden talpalatnyi földjét hősök és vértanuk megszentelt vére áztatta.

A nemzet virága a néptanitók becsületes kertészkedésére van bizva: legyenek hü ápolói a gyermekseregnek, mert felelősek isten és ember előtt a vezetésökre bizottakért, azokért, kikből ifjak és férfiak válnak, kiknek hazájukért élni és halni kell.

Meghalni a hazáért vitéz küzdelemben, a nemzet érdekében, dicső dolog: élni a nemzetért, fáradni, tenni, egy életet adni buzgó munka áldozatául, legszebb polgári kötelesség. Önök néptanitók csepegtetik a serdülő nemzedékbe a haza szeretetét, önök szoktatják azt a folytonos, kitartó munkára, legyenek tehát üdvözölve az ország fővárosában!

Csekélynek látszik az egyes falusi tanitó működése, szerénynek azon kör, melybe a gondviselés helyezé azt, ki a nép gyermekeinek értelmi s erkölcsi ápolója. De az egyes tevékenysége beolvad az összeségbe, s hatalommá válik, oly hatalommá, mely a jövőt késziti elő, mely a leendő honpolgároknak ad irányt, s a haza jövőjének alapjait rakja le. A milyen lesz azon irány, melyet önök adtak, a milyen lesz azon alap, melyet önök leraknak, olyan lesz Magyarország népe, azon nép, mely e hazát teheti boldoggá vagy nyomorultá.

Midőn 1866-ban az osztrák fegyverek dicsősége elhomályosult; s 1870-ben a franczia sas szárnyai összetörtek: a német hadvezénylet fennen dicsekedett azzal, hogy mind az osztrákokat, mind a franczíákat a német iskolamesterek verték meg. S a hadvezényletnek igaza volt, megverte az értelmes nép, az értelmetlenebbet, mert a népnevelés öntudatos vitézségre nevelte a világrengető hadfiakat.

Néptanitók! a hatalom az önök becsületes kezeibe van letéve. Nem azon hatalom, mely népeket nyomorgat, országokat pusztit hiu czélokért bünös önámitással: hanem azon hatalom, mely értelmes polgárokat nevel a hazának, kikkel nem lehet bábként játszani, kiket nem lehet saját érdekeik ellenére vesztőkbe kergetni.

Értelmes, munkás, józan népre van szüksége e hazának, mert csak az ilyen nép lehet biztos záloga a jövőnek. Ezen zálog az önök kezeibe van letéve, őrizzék meg hiven, mert számon kéri azt egykor a történelem.

Magyarország a népoktatás érdekében ujabb időben hatalmas erőfeszitéseket tett: önöktől függ, hogy azon áldozatok, melyeket a nemzet hozott, gyümölcstelenül el ne kallódjanak.

Ne feledjék, hogy nemcsak értelmes népet kell nevelniök, hanem hazafiakat is, kik e hazát nemcsak azért gyámolitják munkájokkal, mert kenyeret ad, hanem szeretik szivök melegével, mert magyar.

A népoktatás alapja, a haza szeretete legyen: a népnevelő jutalma; a nemzet hálás elismerése.

Emelni kell a népoktatás minden ágát, sürgetni kell a felnőttek oktatásának ujból életbeléptetését s erre fel kell hivnioksürgetőlegaparlament és kormány figyelmét, meg kell mondani, hogy nem haszontalan kiadás az, mit a felnőttek oktatására költöttek és költeni fognak, mert ha önök becsületesen vezérlik azon polgártársaikat, kikben a tanulási vágy nyilatkozik, akkor idővel nem lesz sehol tudatlan részeg kortes, lealjasitható szavazógép, juhakolba terelhető csorda: ha nem öntudatosan, függetlenül szavazó értelmes választópolgár. Irányi Dániel törekvéseire mutassanak rá, mondják meg, hogy az szereti a népet a ki a tudatlanság homályából az öntudatosság világosságába vezérli azt.

Isten áldja meg önöket, vezérelje törekvéseiket, koronázza siker áldásos munkájokat!

Kun Pál.

Belgrád, aug. 17. 1878.

(A „Pester Coresp.“ tudósitójától).

Ha azt irnám önnek, hogy a szerbek több évek során át táplált aspiratióiról Boszniára nézve egészen és örökre lemondottak, ugy ez a valóságos tényállásnak épp oly kevéssé felelne meg, mint az egészen alaptalan állitás, hogy a felkelés az itteni kormány által bármiféle anyagi támogatásban részesül. A való e két állitás közép utján fekszik. Igaz, hogy a szerbek némi károrömet éreznek azon hogy az occupatió az osztrák seregek által nem oly simán folyik le, mint azt a bécsi kabinet remélte és óhajtotta, de ezen érzet, melyet alig birnak palástolni, mindeddig az egyetlen szemrehányás, mit ellenök felhozhatni.

Tudvalevőleg azonban egy kormányt ilyetén érzetek miatt nem lehet kérdőre vonni és miután mindeddig a nemzetközi kötelességek a fejedelemség részéröli megsértése épen nem forog fenn, ennél fogva tehát bárminemü reclamatiók, melyek minden alapot nélkülöznek, csak igen káros következésüek lehetnének. Az itteni kormányférfiaknak épen nem volna nehéz bebizonyitani, hogy a boszniai felkelés Szerbiából sem nem bátorittatik, sem uj tápot nem nyer, és hogy a felkelőknek innét sem fegyverek, sem erősitések nem küldetnek.

Ha Risztics ur éppen most tanusit Ausztria-Magyarország irányában, oly rendkivüli loyalitást, akkor ez bizonyosan nem azért történik, mivel itt saját akaratát és ösztönét követi, hanem leginkább azért, mivel ismeri a nagy veszélyeket, melyeknek honát és az Obrenovics dynastiát egy vigyázatlan hitszegés által kitenné. — Miniszterelnökünk igen jól tudja, hogy egy osztrák-magyar hadtest Zimonyból a szerb kormányt kötelességei szoros tartására igen sikeresen kényszeritheti és hogy a bécsi külügyi hivatal bizonyos eszközök felett rendelkezik, melyek Milán megmaradását a szerb trónon lehetetlenitenék. Ha még azt tesszük hozzá, hogy a három császár-szövetség tagjai, kiknek beleegyezésével vitetik keresztül az occupatió Boszniában és Herczegovinában, nem szünnek meg óvóintéseket adni, akkor azon meggyőződésre lehet jutni, hogy az itteni kormánynak elég oka van arra, hogy a semleges állást, melyben az osztrák-magyar hadsereg a Száván át történt átkelése óta találja magát, semmi esetre sem fogja feladni.

Ennélfogva minden részrehajlatlan szemlélő megfoghatlannak látja azt, mikép lehet Szerbia elleni sajtó agitatiót szinre hozni minden ok nélkül, mi egészen hasztalan és oly következéseket huzhatna maga után, miket épen el akarnak kerülni.

Kormányunk egyébiránt másféleképen eléggé van igénybe véve, az ujonnan szerzett szerb terület szervezése nem csekély gondot és munkát ad neki. Ép ugy a mi pénzügyérünk a hadi költségek törlesztésére 2 millió arany kölcsönt kénytelen kötni. Végre még az épitendő szerb vasutakról is gondoskodni szükséges, és a szükséges előmunkálatok már annyira fejlődtek, hogy értekezések kezdethetnek Hirsch báróval. A török vasutkirály megérkezése jelentve van és lakása a „szerb korona“ szállodában Hirsch báró számára már meg vannak rendelve.

Veszteségünk Boszniában.

Nem hiába, hogy Oroszország szövetségesei gyanánt ismer bennünket a világ. De tényleg csakugyan le se tagadhatjuk, hogy az orosz hadvezénylet minden cselfogásában és perfidiájában gyakorlatot szereztek a soldateska elsőrendü szereplői. Titkolása a vereségnek, fényes győzelemként való kikürtölésére a visszavonulásnak napirenden álló dolgok nálunk is, mint napirenden voltak a muszka hadvezényletnél.

Senki sem tudja, hogyan állunk voltaképen a boszniai harczteren. A sürgönyöket nem bocsátják tovább, a leveleket, még ha egészen magántermészetüek is elfogják, a sebesülteket elzárják az érintkező külvilágtól. Általánosan ugy tesznek, mint a kinek nagyon sok titkolni valója van a világ előtt.

A legelső rosz hirek érkezte óta mindenki, még az is, a kinek nincs közvetlen rokona a harczteren, lesve lesi a kimutatásokat veszteségeinkről. Sajtó és társadalom egyöntetüleg felszólalt, hogy a szokáshoz és a dolog rendjéhez képest közöljék a veszteségi kimutatásokat. Hasztalan minden felszólalás! A bécsi hivatalos lapnak a tiszti kart elvétve és óvatosan érinti veszteségi kimutatásain tul ne adj isten rábirni a döntő köröket, hogy eleget tegyenek az aggodó közönség jogos igényeinek.

És mit érnek el a titkolódzással? — azt, hogy gyanut költenek és az aggódást fokozzák. A közönség önkénytelen észrevette, hogy nagy bajnak és veszteségnek kell lennie ott, a hol szükségét látják e gyászos titkolódzásnak. A hirek, a melyek magán uton és a sebesültek száján át kiszivárognak, még növelik a gyanut. A hivatalos értesitések pedig, nemhogy eloszlatnák, hanem még növelik az aggályokat.

A szükségessé vált további mozgósitásból kitünik, hogy nagymérvü veszteségünknek kellett lenni. Melyik családot, mily arányban sujtják e

veszteségek, arra nézve hiányzik a legcsekélyebb támpont is. Ugy látszik a döntő körök tisztában vannak vele, hogy épenséggel nem szülne jó vért a közvéleménynél, ha a kimutatásokból látnók mekora áldozatokba került Magyarországnak ez a nemzetellenes expeditió. Mindazáltal rendkivül csalódás azt hinni, hogy a titkolodzás élét veszi az izgatottságnak. Ellenkezőleg, a dolog ugy áll, hogy az ismeretlen vész s a veszteségeknek takarása a bizonytalanságnál fogva növeli az elkeseredést a társadalom minden osztályánál. S e tekintetben semmiféle beszéd nem használ. Az a vélemény ugyanis, hogy a veszteségi kimutatások a legjobb akarat mellett sem képesek egészen megközeliteni a valóságot. — A bádog-lemezek után nem lehet meghatározni a veszteséget, sem holtakban, sem sebesültekben. A hadvezénylet bölcsesége akkép intézkedett, hogy minden katona nevének, születési helyének, hadkiegészitő kerületének és ezredének pontos meghatározásával egy bádog-lemezt hord magánál. Czélja ez intézkedésnek az volt, hogy az elesetteknél és sebesülteknél megtekintve e lemezt, meg lehessen határozni számát és nevét a hadképtelenekké vált harczosoknak. Csakhogy a hadvezénylet nem számitott Boszniára. Már pedig Boszniában ott lehet a lemez, ha egyszer a harcz folyamán a szétszórt csapatok veszteségei számba sem vehetők. Még csak számba vehetők volnának, ha a győzelem csapataink részén van. De, hogy legyenek számba vehetők, midőn a sziklák, erdők és völgyek között elveszett csapatok mögött hátráló sereg ugy sem képes számba venni, kik estek el, kik sebesültek meg, és kik tévedtek el a hátramaradottak közül.

Száz szónak is egy a vége. A nemzet méltán megvárhatja, hogy ne ejtsék tévedésbe a történtek iránt. A gyanu és titok izgatóbb a legkomolyabb valónál. Ideje volna, hogy az országot fölvilágositanák a veszteségek iránt.

A háboru.

Elérkeztünk a háborunak és politikai bonyolodások legujabb és azon phazisához, melynél szabad megállanunk és magunk körül a politikai láthatár legtávolabb eső pontjaira egy pillantást vetnünk, mely tájékoztatásul szolgálhat olvasóinknak.

Ausztria-Magyarországnak ezelőtt több évvel, midőn Törökország felosztása ugyan azon három hatalmasságtól terveltetett, mely ez előtt száz évvel Lengyelország önállóságát gyilkolta le, a német birodalmi kanczellár a mézes madzagot száján keresztül huzta s addig beszélte tele a fejét Andrássynak, mig rögeszméjévé tette Bosznia és Herczegovina annexióját. — Alig telt belé egy év és Ausztria okosodhatott volna az első herczegovinai lázadások által, megtanulhatta volna, hogy azon ország, melylyel őt Reichstadtban megkinálták, oly falat, melyhez kissé erősebb gyomor kellene, mint a minővel Ausztria bir. De hihetőleg azt hitték, hogy egy uj szláv tartomány birtoka arra szolgáland, hogy az osztrák németeknek katonai hatalommal elvegye a kedvét nagy németországi aspiratióihoz, a büszke hajthatlan magyart ugyancsak szláv nyomás által belékergesee a Gesammtmonarchiába.

Ausztriának mindig voltak magyar servilis és honukat vesztő miniszterei. Andrássy sem akart ezek mögött maradni, belément a kamarilla elveibe, és a szláv elemet magasabbra akarta emelni, mint valaha volt. Hasztalanul tiltakozott a monarchia mindkét felének német és magyar ajku lakossága és intelligentiája a bosznia occupatió ellen, melyet a birodalom két felének egy harminczhatodrésze kivánt csak, a többi harminczöt harminczhatodrész irtózott még a gondolattól is. Andrássy nem őszintén és nem becsületesen járt el a delegatiókkal, midőn a 60 milliót kicsalta azoktól egészen más valamire, mint az volt, mit nekik mondott.

Ausztria-Magyarország minden ujsága, pártkülönbség nélkül, Európa sajtójának legnagyobb, legtájékozottabb része óva intette Ausztriát, gondolja meg, mit cselekszik, Bismarck legbizonyosabban tudta, mi vár Ausztriára, ha Boszniát occupálni akarja, és épen azért, mivel ezt tudta, uszitotta Andrássyt az occupatióba, mint Mephisztó, ki igen jól tudja, mi vár Fausztra, ha szenvedélyeinek enged és gonosz szelleme tanácsát követi. Semmivel sem lehetett Ausztriát biztosabban megrontani, mint ezen occupatióval; a königgrätzi vereség még csak kostoló sem volt azon csapáshoz képest, melyet ezen occupatióval mér Ausztriára a német birodalmi kanczellár.

És Andrássy a gonosz szellem sugalmaira és az 1/36 horvátok zsibongására halgatva be vitte a monarchiát az occupatióba. Azóta, mióta ezen átkos occupatió megkezdődött, a monarchia két felének gyermekei százankint ontották vérüket saját maguk és honaik akarata, meggyőződése ellenére. Csaták vivattak, győzelem és vereség egymást váltották fel, az osztrák-magyar hadsereg egy része előre megy, mig szárnyai hátra tolatnak az ellenség által, bizonyosan semmit sem tudunk, kivévén azt, hogy az eddig hozott vér- és pénzáldozatok nem elégitik ki, az örökké szomjazó és kilyukadt fenekü osztrák kormány danaidák hordóját, mert még más 100,000 kell s ha önkényt nem mennek „dann brauch' ich Gewalt“, mint Göthe Erlkönigje, azaz tizedelteti őket Filippovics.

Láttuk a multat, szóltunk a jelenről, gondolkozzunk kissé a jövőről is, ne keressük ezt azonban sem monarchiánkban, sem az occupálandó Boszniában és Herczegovinában, hanem a többi Európában. — Mit fog ezen occupatió szülni?

Szülni fog a felkelés megörökitésén kivül legközelebb egy osztrák-török háborut, mint másodrendben egyet Szerbia és Montenegró ellen, hála a muszka tüzszitásnak.

Ne gondoljunk fitymálva ezen háborura. A török, a szerb, a montenegrói hároméves háboruskodás által annyira neki szokott a tüznek, hogy neki csatába menni épen annyi, mint legtöbb magyar-osztrák katonának, 12 ev óta nem szagolván lőport, — egy templom parádé. Ha a bosnyákokkal, herczegovczokkal alig birnak boldogulni, hogyan remélhetjük, hogy három más ellenséggel meg fogunk birkózhatni? A vallás és nemzetiségi gyülölség a szláv és török faj közt megszünt ideiglenesen, mint ezt Boszniában látjuk, és összpontosul egy közös gyülölségbe Ausztria ellen. Ha valahol, ugy bizonyosan Magyarországban kell ezt érteni, mert itt is más tekintetben ugyan igy történik. Nálunk conservativ, habarékos és függetlenségi egymást hergelik, de egyre nézve közös czélra, Tisza Kálmán megbuktatására müködnek, ha ezt elérték, ujra egymás közt kezdődik a harcz.

És a többi Európa mit fog ehhez szolani? Muszkaország már most sem titkolja örömét Ausztria vereségein. Olaszország hangosan megtapsolja a felkelők győzelmeit, sőt alapos gyanura van ok, hogy muszka rubelek és olasz zechinik nem csekély szerepet játszanak Boszniában és Herczegovinában. Francziaország örvend Ausztria zavarának, mert ez Németország figyelmét elvonja magától és alkalmat és időt enged készülődésekre, egyrészről a bonapartistikus államcsinyok elháritására, más részről Németország elleni fegyverkezésre. Anglia nem állhat Ausztria mellett szövetségessé Törökország ellen. Végre Németország nevet a markába és örvend annak, ha Ausztria-Magyarország magamagát semmisiti meg.

Ide vezetett eddig az occupatió. Előre láttuk, mondottuk ezeket, még egyszer ismételjük azt az utolsó órában és ezután következik a minden iskolás gyermek előtt ismeretes példabeszéd alkalmazása: ki nem akar hallani, annak érezni kell.

Ujabb táviratok és hirek hiányában üdvösnek tartottuk ezeket felemliteni olvasóinknak.

Veszteség kimutatás.

A „N. Fr. Presse“ a cs. kir. birodalmi hadügyminiszterium egy ujabb kimutatását hozza az elestek és sebesültekről, kiket az occupatió halálangyala ragadott el:

Maglajnál aug. 3-án: Frigyes Károly porosz herczeg nevét viselő huszár ezredből: Chorinsky Ferencz gróf, főhadnagy, elesett.

Gracsaniczánál, aug. 4-én: Filippovics báró táborszernagy nevét viselő sorgyalog 70. számu ezredből: Vuknurovics Milován, főhadnagy, sebesült.

Kornánál. aug. 5-én: II. Lipót belga király 27. sz. gyalogezredből: Zomponi Lajos, hadnagy, sebesült.

Varcar-Vakufnál, aug. 5-ikén: Kuhn báró 17. sz. gyalogezredből: Doxat Hermann, főhadnagy, sebesült,

Zevcenél, aug. 7-én: Hartung lovag 47. sz. gyalogezredből: Kubin Vilmos, főhadnagy, elesett.

Jaicenél, aug. 8-án: A 10. vadászzászlóaljból Swoboda Emil, hadnagy, elesett.

Ravnicenél Stolac mellett, aug. 13-án: 32. gyalogezredből: Medved Ignácz, százados, eltünt.

Az első lajstromban a sebesültek közt megnevezett Tippel Jakab, vadász a 7. vadászzászlóaljból, sebeiben meghalt.

Bécs, aug, 18. 1878.

A cs. kir, bir.
hadügyminiszteriumtól.

Az egyetemes tanitó-gyülés.

Az országházban élénk a mozgalom. Hazánk néptanitói III. egyetemes gyülésöket tartják.

Délután 4 órakor a II. egyetemes gyülés kebeléből kiküldött 50-es bizottság tartott ülést az országház 1. sz. termében, melyen a bizottság tagjai teljes számmal vettek részt. — Az ülésen Péterfy Sándor elnökölt s a bizottságot az egyetemes gyülés ügyrendjének megállapitására hivta fel. Bálint Mihály, biz. jegyző ezután pontonkint felolvassa a mult egyetemes gyülés által megállapitott ügyrendet, mely csekély módositással el is fogadtatott. A megállapitott ügyrendet a bizottság az egyetemes gyülés előértekezlete elé bocsátja.

A gyülés tárgyrendjére nézve a pünkösdi ülésen megállapitott sorozatot a bizottság fentartja s elfogadás végett az előértekezletnek is ajánlja, bár Vasadi Balogh Lajos óhajtotta volna, hogy a népoktatási törvény revisiója mindjárt az első nap vétessék tárgyalás alá. — Az egyes tisztségekre történendő kijelölésre került ezután a sor. — Minden egyes tisztségre három egyént kell az ötvenes bizottságnak ajánlani az ügyrend értelmében. — Ez ellen többen szólaltak fel, különösen Rill J. vasadi Balogh L. és Győrffy Iván, kik mindenáron azt akarták, hogy minden egyes tisztségre egy ember ajánltassék csak, s a tisztviselői kar tisztán tanitókból alakittassék meg. A hármas kijelölés mellett megmaradt a bizottság, azonban elhatároztatott, hogy egy ember csak egyszer hozassék candidatióba. Megtörténvén a hármas kijelölés, annak az előértekezlet elé terjesztésével Lakits Vendel titkár bizatott meg. Rill J. inditványára egy bizottság küldetett ki, mely ama bizottság névsorát fogja megállapitani, mely az egyetemes gyülés határozatainak végrehajtását s a létrehozandó szövetséget fogja megalkotni. Nagy József aradi tanitó ajánlatára az 50-es bizottság elnökének, Péterfy Sándornak a gyülés jegyzőkönyvileg fejezi ki köszönetét. Az ötvenes bizottság müködése ezzel véget ért, s kezdetét vette az egyetemes gyülés előértekezlete.

Az előértekezlet d. u. 6 órakor tartatott meg az országház nagy termében. Mintegy 700 tanitó s tanitónő vett részt az értekezleten az ország minden vidékéről. Az értekezletet Péterffy Sándor az 50-es bizottság elnöke nyitotta meg, melegen üdvözölve az egybegyülteket. Ezután Lakits Vendel a fővárosi tanitók nevében üdvözölte a megjelenteket, mely után az 50-es bizottság által megállapitott ügyrendet terjesztette elő, mely az előértekezlet által elfogadtatván, pontonként felolvastatik és minden módositás nélkül elfogadtatott.

A holnapi nagy gyülés tárgysorozatainak megállapitására került azután a sor. A III. egyetemes tanitó gyülésre hat tételt tüzött volt ki az 50-es bizottság, ezen tételek közt szerepel, a vallásoktatás kérdése is. Györgyösy Rudolf az aradvidéki tanitó-egylet nevében e tárgyat le akarja vétetni a napirendről, ily értelemben szól Győrfy Iván is — mig György Aladár hoszszabb beszédben indokolja e tárgynak a napirenden való meghagyását, ugyszintén Kilicsuk László szintén e mellett nyilatkozik.

Györgyösy zárszava után az elnök szavazás alá bocsátván a kérdést, a többség 40 szavazattal, az egyetemes tanitó gyülés tárgyai közé a vallás tanitás kérdését felvétetvén és tárgyaltatni kivánja. A sorrendre nézve vasadi Balogh Lajos inditványára a törvény revisiója az első napon, az az aug. 21-én — a tanitó egyletek szövetsege pedig aug. 23-án fog tárgyaltatni,

Lakits Vendel ezután előterjeszti az 50-es bizottság nevében az egyes tisztségekre kijelöltek névsorát. Molnár Aladár lelkes éljenek és tapsvihar közt kiáltatván ki elnöknek, a benne helyezett bizalmat meleg szavakban köszöni meg. Alelnökül Péterffy Sándor és Bálint Mihály választattak meg lelkes éljenzéssel. A jegyzői kar következőleg alakult meg: 1-ső jegyző: Rákóczy Lajos Budapestről; 2-od jegyző Györgyössy Rudolf Aradról; 3-ad jegyző Luttenberger Ágoston Budapestről: 4-ed jegyző Stettina Ilona nőképző egyleti tanitónő Budapestről, háznagynak Schettel József lett megválasztva. Egyéb tárgy napirenden nem lévén, elnök a mai előértekezletet bezárja, köszönetet mondván az egybegyülteknek, — felkéri, hogy a holnapi 9 órai gyülés megnyitásán minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Az ülés a legjobb rendben oszlott fel.

*

Ugyancsak d. u. 4 órakor dr. Czobor Béla a főrendiház disztermében szép számu tanitó és tanitónő előtt tartotta előadását a hazai régészetről. Felemlité azon térfiak neveit, kik a régészet körül hazánkban kiváló érdemeket szereztek. Az archaeologia körül még József főherczeg is szüntelenül fáradozik. A congressus 2 évvel ezelőtt méltó meglepetéssel nézte, miként tudják a „betyárok hazájában“ (a mint eddig hazánkat nevezték) a régiségeket őrizni. Előadó az egymásután következő korszakokból egyes szép példányokat nagyon világos megmagyarázás mellett mutatott be. Előadása többször félbe is szakasztatott helyeslések által. Végre a tanitók az érdekes és tanulságos előadást, mely egy óra hosszat tartott, kézszoritással és éljenekkel köszönték meg.

UJDONSÁGOK.

— A szent István-ünnepély. Az első magyar királynak emlékünnepét a főváros ma szokott fénnyel ülte meg. Emelték az ünnepélyt a fővárosba sereglett idegenek, kik már a kora reggeli órákban ezrével jártak a várba vivő utczákon. Volt a helyi hajóknak, csavargőzösöknek s a siklónak dolga egész délelőtt, hogy a személyszállitás követelményeinek megfeleljen. A lánczhidon is oly nagy volt a személy forgalom, hogy hasonlóra nem igen emlékeznek. A közönség egy része a Zsigmond-kápolna előtti tért, az udvari melléképületek terasséját a szent György teret foglalta el, más rész a helyőrségi templomban igyekezett helyhez jutni. Simor János herczegprimás reggel 7 órakor kétfogatu kocsin érkezett a Zsigmond kápolna elé, hol az egyházi személyzet fogadta. A szokásos imák és antiphonák eléneklése után a körmenet a szent-jobbal megindult a helyőrségi templom felé. — A menetben az ipartársulatok, betegápoló s temetkezési egyletek zászlókkal, hadastyán-egyletek zenekarral, a budai szürke nénék intézete fehér ruhás lánynövendékeivel, a pesti legényegylet, a szerzetek, kath. társulatok s intézetek testületileg vettek részt. A Coronini-ezred disz százada s zenekara közvetlen a szent jobb előtt haladt, melyet tizenkét papnöveldei novicius vitt diszes üvegszekrényben. Ezt követték az egyházi személyzet élén a bibornok-primással, a kormány, a főintézetek s hatóságok képviselői. Ott láttuk Pauler és Péchi minisztereket, Ráth főpolgármestert, Majláth országbirót, Kamermayer polgármestert, Thaisz főkapitányt, az egyetem hittudományi karának testületét, a prorectort s a pedellusokat sat. A szent-jobbtól két oldalt a korona-örök haladtak ős magyar viseletben alabárdosan. A menetet a közönség beláthatlan sürü tömege zárta be. A merre a menet haladt, a Coronini ezred diszben levő zászlóalja képezett sorfalat, A rend fenntartására gyalog és lovas rendőrök ügyeltek fel. Az elinduláskor a Gellérthegyen három ágyulövés dördült el. Nyolcz óra tájt ért a körmenet a disztéren s országház-utczán át a helyőrségi templomba. — Itt a szent jobbot zsoltárének közt egy oldalkápolnába, azután Rónay István kalocsai plébános s volt képviselő hitszónoklatot tartott. — Majd ünnepélyes misét mondott a bibornok primás nagyszámu segédlettel. — Az evangeliumnál, urfelmutatáskor s a kommunio alatt a diszszázad sortüzet lőtt, melyre a Gellérthegy ágyui feleltek. Mise után a bibornok megáldá a népet s erre a körmenet a szent jobbal az előbbi sorrendben az uri-utczán s a disztéren át a Zsigmond-kápolnához visszatért. A Tedeum eléneklése után a szertartás véget ért. A néptömeg egy része azon viaskodott, hogy a kápolnába bejusson, más része a várpalota előtt várta a jelt, mikor bebocsátják e napon ugyanis a királyi termek, a magánlakosztályok kivételével, megtekinthetők. — Délben lakoma volt a bibornok-primásnál.

— Tisza Kálmán és Szende Béla miniszterek tegnap estve Bécsből, Simor János bibornokprimás pedig Esztergomból fővárosunkba érkeztek.

— Horváth Mihály holtteste holnap este 10 órakor fog megérkezni az osztrák államvasut indóházába, honnan a családtagok kiséretében pipa-utczai lakására fog szállittatni. Az ünnepélyes eltakaritás még nincs meghatározva. A gyászeset alkalmából az academia fekete zászlót tüzött ki, de még idáig semmi intézkedés nem történt, hogy miként manifestálja egyik legrégibb tiszteleti tagja s második osztályának elnöke elhunyta feletti mély gyászát.

— A honvédség mozgósitásáról. Biztos forrásból értesülünk, hogy a magyar honvédségből mindössze kilencz zászlóalj fog mozgósittatni, és pedig hat horvátországi zászlóalj, továbbá a szegedi 3-ik, a székesfehérvári 65-ik és a győr-pápai 72-ik számu magyar zászlóalj. E csapatok hadi létszáma mintegy 5000 ember, kik várakban helyőrségi szolgálatot fognak végezni.

— A törökországi állapotokról következőket irja tudósitónk: Itt Drinápolyban nagy a halálozás az orosz katonaság között. Azt lehet mondani, hogy az orosz katonák 5 száztólija elvesz naponként. Mi türés, tagadás, itt bizony igen örvendenek, hogy Ausztria kormányférfiai oly vakok voltak, s belementek ily véres drámába. A portyázás környékünkön napirenden van, mert a törökök szövetkezve a bolgársággal segitik megkönnyiteni a muszkák ágya szalmáját. A bolgár fiatalság szökik a katonaság elől, a kit a szökevények közül elfognak, azt kérlelhetlenül főbe lövik, azok azonban kik elillanhatnak, Rhodopéba sietnek a felkelőkhöz, kiknek száma napról-napra jelentékenyen szaporodik. — Ma meglehetős biztos forrásból hallottam, s nem igen szivesen irom le magyar létemre e sorokat, hogy rhodopei felkelők a boszniai insurgensekkel szándékoznak csatlakozni,

— Választási mozgalmak. A folyó hó 22-én megejtendő IX, kerületbeli másodválasztásra nézve a ket fennálló párt között sorshuzás folytán következő megállapodás történt. A Steiger-párt bejárata a köztelek-utczának soroksári-uti részéről, a Thaly-pártnak bejárata pedig a köztelek-utczának üllői-uti részéről leend. Mindakét párt a köztelek-utczából saját kapuján megyen a szavazáshoz a köztelek hátulsó udvarába és ugyanazon az uton hagyja el a szavazás helyét. Minthogy pedig a választás napján a köztelek emeleti helyiségeiben az országos tanszerkiállitás van berendezve, ennélfogva a köztelek üllői-uti nagy kapuja csak is a kiállitást látogató közönségnek lészen nyitva.

— Az osztrák államvaspályán érkező idegenekre furcsa fogadtatás várt az indóháznál. A főkapitány az ünnepnapra tekintettel a rendesnél nagyobb számban rendelt bérkocsikat az állomás elé. A „jövevény“ bérkocsisokat már most a régiek mindenféle módon elakarják ütni a keresettől, gunyolják, szidalmazzák őket, az érkező utasokat karhatalommal a saját kocsijukba ültetik. Van aztán lárma, veszekedés. S lesz ezentul is, ha a főkapitány erélyesb rendőröket nem küld az állomáshoz, kik éjjel alszanak, nappal pedig helyén az eszük.

— Tánczestély. A zugligeti ifjuság szombaton este ismét tánczestélyt rendezett a „fáczán“-nál. Az estély igen látogatott volt, — mintegy kedves találkájává lett ugy a zugligetieknek, mint a városi vendégeknek. Folyt is a mulatság kedélyesen, a táncz hevesen Bunkó kitünő nemzeti zeneje mellett. Mindig-mindig emelkedettebb lőn a hangulat és a midőn a szünóra alatt a rendezők a „megjelent nagy, szép és diszes hölgykoszoru egészségére“ emelé poharát, lelkesedésre fakadt a társaság. Az estély fényesen sikerült! kiket láttunk itt a nővilágból, kik lennének kiemelendők? Egyes neveket felemliteni helytelen lenne, mert itt volt a zugligeti hölgyek, a zugligeti társaság szine-java és a megjelent hölgyek megannyi gyöngyeit képviselék a szép nemnek. A rendezés kitünő, teljes elismerésre méltó lévén, — virradóra szólt a kakas a midőn a társaság szétoszlott. A látogatók kebelében csak egy kivánság maradt hátra, hogy t. i. minél előbb ismét rendeztessék egy ily vigalom!

Népnevelés.

— A III. egyetemes tanitó-gyülésen megjelent helv. hitv. tanitó urakat kérjük 1878. aug. 22-én reggel fél 8 órakor az országház olvasó termében megjelenni. Tárgy: Az országos zsinat elé terjesztendő somogyi emlékirat. Kelt Budapesten, 1878. aug. 20. Szalóky Dániel s. k. mint többek megbizottja.

Az iskolai takarékpénztárakról.

Közel van a III. egyetemes tanitógyülés, melyen az iskolai takarékpénztárak ügye tárgyalás végett a napirendre tüzetett; érdekes lesz — nem az ügy érdemére nézve — hiszen erre a nagygyülésben elég tér és alkalom nyilik — hanem a végből szólani, — most az utolsó órákban, hogy néhány vonásban a kérdéses intézménynek jelenleg külföldöni állása feltüntettessék.

Tudjuk, hogy Belgiumban — az „iskolai takarék-pénztárak“ szülő hazájában, nagy elismerésben és pártfogásban részesül, ugy a kormány, az összes tantestületek, mint a nagy közönség részéről. Ott ugy mint Olaszországban is, a hol a megtakaritott összegek már 500.000 frankot tesznek, ez intézmény teljes virágzásnak örvend. Francziaországban szintén ezen közegek meleg összemüködése azt eredményezte, hogy a 83 departement közül már is 76-ban életbe léptették az iskolai takarékpénztárakat és pedig eddig 8299 iskolában 173 ezer tanuló 2.675,000 frankot takaritott meg.

De fölötte figyelemre méltó és tanulságos még a következő czikk, mely ez intézménynek Angolországban történt fölkarolását tárgyalja: Hogy Angliában a törvényhozás mily sulyt fektet az iskolai takarék-pénztárak intézményének terjesztésére, már azon egy körülményből is eléggé kitetszhetik, hogy ott azok terjesztésére bizonyos kedvezmények által iparkodnak hatni. — Ennek egyik ujabb bizonyságát látják azon, az „Education departement“ részéről és a parlament meghagyásából 1877. augusztus havában a törvényhozó testület elé terjesztett hat ivet tevő részletes statisztikai jelentésben, mely az iskolai takarékpénztáraknak Angliában és Scótiában levő jelenlegi állapotát mutatja be. A jelentésben kimutatott eredmények felette örvendetesek és mutatják, mily erélyesen pártfogolják ez intézményt mindenütt, hol a nép gazdasági fejlődésének alaptételei iránt már tisztult fogalmak uralkodnak. Néhány adatja is elég lesz annak bebizonyitására, mennyire elterjednek az iskolai takarék-pénztárak már is Angliában, a hol pedig ez intézmény csak rövid idó óta lőn ismeretes. Magoknak az iskolai takarék-pénztáraknak számát nem ismerjük, de a betevők számából és a megtakaritott összegekből is teljes fogalmat nyerhetünk az intézmény elterjedéséről. Angliában és Scótiában összesen 216,500 gyermek 100,650 font sterlinget takaritott meg. Megjegyezzük, hogy a valóságban mind a megtakaritók száma, mind a megtakaritott összeg nagyobb: de mi, hogy tulságos számokat ne idézzünk, számon kivül hagytuk mindazon takarékpénztárakat, melyekben — a tanuló gyermekeken kivül — mások betétei is szerepelnek. Minthogy pedig Angliában (Scótiát nem véve) az összes tanköteles (6—14 éves) gyermekek száma 5,000.000-t. a megtakaritóké pedig 198.453-at tesz: ennélfogva ott már minden huszonötödik gyermek tagja egy takarék-pénztárnak. Még érdekesebbek azon eredmények, melyeket a nagyvárosok mutatnak föl. Igy pl. Londonban 25,685 gyermek volt betevő, Liverpoolban 30,097, Halifaxben 4589, Léeds-ben 4,257 Bradfordban 4,551, Scheffioldban 2,389, Stocke-upvn Trent-ben 1,259, Salfondban 2,288, Manchesterben 3,323 stb.

Ezek mind eléggé mutatják, mily nagy fontosságot tulajdonitanak külföldön ez ügynek és reménylem, hogy a III-dik egyetemes tanitógyülés kebelében is méltó komolysággal fog az tárgyaltatni és hihetőleg csakis ajánló eredményt nyerni.
Weisz Bernát Ferencz.

KÖZGAZDASÁG.

A budapesti gabna- és értéktőzsde aug.20.

Értéktőzsde. A Bosznia és Herczegovinából érkezett különféle s meglehetős bizonytalan hitelességü hirek a mult héten igen lehangolták a tőzsdét; s ennek következtében jelentékenyen árfolyam esés állott be, mely leginkább a két hitel részvénynél volt észlelhető.

A mit előre megjósoltunk, az ma már beállott: a tőzsde fél a porta, és Szerbia netaláni actióba lépésétől, s e miatt felette tartózkodóan viseli magát. Hozzájárul ehhez az is, hogy az Orosz- éa Törökország között fenforgó viszony iránt sem igen tudja magát a tőzsde tájékozni, s ez utóbbi különösen az oka, hogy a hangulat nem ölthet határozott jelleget.

Egyes helyi értékek ugyan emelkedtek, de nem tudtak a piacznak barátságos külsőt kölcsönözni.

Hozzájárult ehez még, hogy a magyar hitelbank mérlege sem felelt meg teljesen a várakozásnak, nem lehet tehát csodálkozni, ha határozottan áresést kell konstatálnunk. A hit. részvények a mult héten 3.50—4 frtot estek.

A bankokban nem volt üzleti forgalom, s változás sem igen történt, kivéve a pesti kereskedelmi bankot, mely 4.50—5 frttal emelkedett.

A biztositási értékeknél a pesti biztositó emelkedett mintegy 1 frttal.

A malom részvények nagyobb része lanyhábban záródott a hét végén.

A Concordia 10 forinttal, a Pannonia szinte 10-zel, az Erzsébet gőzmalom 5-tel estek; ellenben a pest-budai malom, a hengermalom és Viktoria változatlanok maradtak.

A takarékpénztáraknál nem volt üzlet, s megtartották mult heti árfolyamukat.

Csakis a fővárosi takarékpénztár esett.

A vasuti értékeknél a forgalom felette csekély volt, s csakis a közuti vasut részvényeinél jött létre néhány kötés.

A többi értékekből az alagut, Athaeneum, és könyvnyomda részvények voltak forgalomban, s ezek emelkedtek is, a serfőződe és a Schlickféle vasöntöde részvényei ellenben estek.

A devisek és valutáknál igen csekély változás fordult elő.

Vidéki-piaczok.

Zombor, aug. 19. (Bárány Zsiga tudósitása az „Egyetértés“ részére.) Utolsó tudósitásom óta pompás időjárásunk van, ugy hogy a gabna cséplését gyorsan lehet folytatni. Miért is ennek nagyobb része már elvégeztetett, s igy azon helyzetben vagyok, hogy az idei aratás eredményét biztosan megmondhatom. Az idei buzaeredményről mennyiségre nézve már többször tudósitottam, tehát még hátra maradt ennek minőségi eredményét is közölni. — Mennél több buza készitettik most el, annál is inkább azon sajnos meggyőződést nyerjük, hogy az idén sokkal több alárendelt buza lesz, mint finom, mert csak kevés esetben jön elő, hogy üszög nagyobb vagy kisebb mértékben ne találkozzék benne. Hanem ez egyedül még nem volna a legnagyobb baj, (mert róla segiteni lehet) ha csak fenés üszögös ne lenne, pedig az ilyen buzát ugy a kereskedő, mint a molnár is kerüli. Ehhez a bajokhoz még azon körülmény is járul, hogy a cséplés kezdetével esőzéseink voltak, melynek folytán a buza még szinét is elvesztette. Ép ugy lettek reményeink a zabra nézve is kiábránditva. Habár ez eleinte, a május havi hőség által annyira szenvedett, hogy semmi eredményt sem reméltünk, mégis a későbbi esőzések befolyása által, jól fejlődött, hogy még kevéssel az aratás előtt, egy jó középeredményre vártunk. De 2000 négyszögöl holdanként csak 15—22 keresztet kaptunk, keresztje kétharmad egész 1 egyharmad pesti mérőt fizet, de a minősége, habár hektoliterje 46—48 kilogr. nyom, mégis oly rosz mint már régóta nem volt. Az eső egészen megfeketitette, ugy hogy az eredményt alig lehet középnek nevezni. — Kitünően áll a tengeri, és ha az időjárás még továbbra is szép marad, akkor igen gazdag eredményt fogunk nyerni, ép ugy a szőllőkből, melynek jelenlegi állása ezen állitást teljesen és fényesen igazolja.

Bács-Földvár, aug. 18. A gabna behordása az utóbbi napokban befejeztetett. sőt a cséplés is javában folyik. A buza lánczonként 25—26 keresztet adott, s keresztje 40—45 klgrammot az árpa 28—30 keresztet, s keresztenként 48 kgrmot. Az árpa és zab mind minőségre, mind mennyiségre kielégitő, s csakis a buzának ártott a sok esőzés.

Pozsony, aug. 18. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Az aratási eredmény nálunk kielégitő. Már a behordás is véget ért, és mind a mennyiség, mind a minőség felül mulja a mult évit.

Szakolcza, aug. 18. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Az aratás mindenféle gabnanemben kielégitő. A buza holdanként 12—14 keresztet adott, s egy kereszt 50—60 kilogrammot.

Kaposvár, aug. 19. Terményeink a sok esőzés miatt jelentékeny kárt szenvedtek. A behordás még ma is tart, sőt némely helyen a zabot csak még most kaszálják. A gabona minősége nem kielégitő, s a mult évihez nem is hasonlitható. — A piaczokra már hordják be a gabonát, a kereskedők azonban csak nyomott árakon vásároljak a károkat, melyeket szenvedtünk, legfeljebb az ellensulyozná, ha a gabnaárak felszállanának. Bortermést általában jót remélnek a szomszéd megyékben is, ha minőségileg is kedvező lesz. A szőlő érés jól meg van késve.

Gyapju.

Budapest, aug. 20. A gyapjuvásáron sok vevő jelent meg, s ennélfogva a vásári kilátások sokkal kedvezőbbek, mint kezdetben gyanitani lehetett. Most már reméljük, hogy az áruk meg fogják nyerni a juliusi vásári árakat. Magasabb árakat csak azon gyapjuért követeltek, melyből katonai posztót szoktak késziteni, s ezek 1—2 frttal emelkedtek. Körülbelől 8000 mm. gyapju adatott el ez ideig.

Bécs, aug. 19. A mult héten az üzlet szelleme nem változott, s leginkább a reichenbergi gyárosok vásároltak. Legkeresettebb volt a finom gyapju, melyet 15—170 frtjával fizettek. De a többi gyapjufajok nem voltak elhanyagolva. A középgyapju 100—120 frtjával kelt. A hangulat az árakat illetőleg nem igen változott; és a középgyapju árai ugyan egy kevéssé meglanyhultak; mig ellenben oz finomabb gyapju ára felment. Belföldiek szinte meglehetős mennyiségü árut vásároltak.

Napirend augusztus 21-én.

Naptár. Szerda. Kath.: Bernát éa. Protest.: Adolf. Görög-orosz: 9. Mátyás ap. Napkél 5 óra 5 perczkor. — Nyugszik 7 óra 0 perczkor.
Muzeumban nyitva van képtár d. e. 9 órától d. u 1 óráig.
Eszterházi képtár nyitva d. e. 9 órától d u. 1 óráig.
Thaly-párt értekezletet tart a szokott helyen.
Orsz. egyet. tanitó gyülése d. e. 10 órakor.
Orsz. gabnavásár d. e. 9 órakor az „Ujvilág“-ban.
Föv. közgyülés d. u. 4 órakor.
Királyi-párt értekezletet tart a szokott helyen,
Hangverseny a Margitszigeten.
Orsz. képzőművészeti csarnok d. e. 9 órától d. u. 4 óráig nyitva.
Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u 2—4 órák közt nyitva.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig
Akademiai könyvtár nyitva d. u. 5—7 oraig.
Állatkert nyitva egész nap.

Kivonat a hivatalos lap augusztus 20-ik számából

Árverések a fővárosban. Berger Mátyásnak 1440 frtra b. pesti részen levő szántóföldje sept. 28.
Árverések a vidéken. Ivánda község 54022 frtra b. ingatl. okt. 32. Ivándán. Nagy Mihályné 4614 frtra becs. ingatl. aup. 31. Marosvásárhelyen. Hönyi András 1000 frtra b. ing. aug. 29. N.-Sállon. Marusinecz János 2500 frtra b. ingatl. sept. 14 Marczelházon (Komár om.) Frombach Józs. 1825 frtra b. ing. sept. 17. Gyarmathán. Pálfy György 1081 frtra b. ingati. sept. 25. Badacson-Tomajon. Csávás Lajos 2174 frtra b. ing. sept. 9. Kunhegyesen. Pap Elek 6712 frtra b. ing. aug. 27. Karczagon. Waszil Ferenczné 4325 frtra b. ingatl. sept. 10. Makón. Kerekes Elek 1300 frtra b. ing. sept. 13. K.-Várdán. Erneszt Jánosné 1831 frtra becs. ingatl. sept. 24. Orosházán. Benkovits Józsefné 1000 frtra b. ing. sept. 21. Pécsen. Szalai János 1237 frtra b. ingatl. aug. 29. Herencsényben (B.-Gyarmat.) Jankovits György 3877 frtra becs. ingatl. aug. 27. Horv.-Kimlein (M.-Óvár.) Schebu Petru 1209 frtra b. ingatl. septemb. 13. Girodán (Temesvár.) Imecs György 1430 frtra becs. ingatl. sept. 12. A.-Szt.-Györgyön. Gatya Szava 1781 frtra b. ing. sept. 2. Csakováron. Stuller Gyula 21397 frtra becs. ingatl. okt. 21. Ungvár. Madarász József 1441 frtra b. ing. sept. 21. Gután. Tamás Gergely 1682 frtra b. ingatl. sept. 7. Cs.-Ujfalun. Kispál Sándor 1778 frtra b. ingatl. sept. 25. Kolozsvár. Darvai Dániel 2635 frtra bess. ingatl. aug. 19. Sz.-Udvarhelyen. Péchy János 14879 frtra b. ing. aug. 30. Kolozsváron. Szegedi Imre 1202 frtra b. ingatl. aug. 27. Szatmárnemetin. Wiederlehner János 3470 frtra b. ingatl. sept. 15. Ujvidéken. Szabó Sándor 2840 frtra b. ing. sept. 10. Unyon (Esztergom.)
Csodmegszüntetés. Képes László abrudbányai volt kereskedő ellen, Schlesinger Joachim zsolnai volt kereskedő ellen, Zesevitz János nagyszebeni óramüves ellen.
Pályázatok. Oláh láposbányán 1-ső oszt. bányatiszti áll. a nyitrai tszéknél irnoki állomásra.

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Budapesti szinlapok.

Szerda, augusztus 21-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Az idegen nő.

Szinmü 5 felvonásban. — Személyek:

Maxim	Halmi		Gérard	Náday
Mauriceau	Szigeti J.		Mistresse	Felekiné
Remenin	Bercsényi		Rumiéres	Paulainé

Kezdete 8-adfél órakor.

NÉP-SZINHÁZ.

Sztrogoff Mihály utja Moszkvától Irkuczig.

Látványosság 10 képben.
Kezdete 8-adfél órakor.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomájában Károlykaszárnya (rostély-utcza 3. szám.)